DISPVTATIO INAVGVRALIS,

DE

CAPTIVIS IN BELLO,

vulgò

von

Kriegs-Gefangenen/

QVAM

AUXILIANTE DIVINO NUMINE,

Ex permissu

INCLYTÆ FACULTATIS JURIDICÆ ARGENTORATENSIS

PRO LICENTIA,

Summum in utroque Jure Gradum, ut & PRIVILEGIA DOCTORALIA ritè consequendi,

Solenni Eruditorum Examini Subjiciet

Ad d. Octobris Anno 1685.

JOH. ADAM THANNER,

REDWITZIA-VARISCUS.

ARGENTORATI,

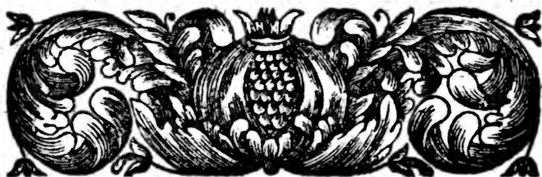
LITERIS JOHANNIS WELPERI.

1714.

Digitized by Google

Digitized by Google

Quod DEUS bene vertat!

On vulgi tantùm hæc opinio, bellum ab omni jure abeſſe longiſſimè, ſed & viris doctis ac prudentibus ſæpe dicta excidunt, quæ talem opinionem foveant. Nihil enim frequentius quam oppoſita inter ſe, jus & arma. Quæ verba, prout ſua ſunt, ita multis adductis locis confirmat Grot. in Prolegom. ad opus ſuum de J.B. ac P. poſt.pr.& certè in omnium ferè ore verſatur illud: inter arma ſilent leges. Quam falſum autem & à veritate alienum hoc ſit aſſertum, ſatis non ſolum oſtendit Grot. d. l. add. III. XI. n. 9. Sed & quotidiana docet experientia, rerum efficax Magiſtra, uti vocatur in c. quam ſit. de Electione. in 6to. quo enim tot ab Auguſtiſſimis Imperatoribus latæ leges militares, inter quas

Digitized by Google

hodie in Imperio nostro Romano Germanico primum sibi vendicant locum, Maximiliani II. Reutter- und Fuß- Knecht Bestallung zu Speyer de Anno 1570. tendunt, quem alium sibi præfixum habent scopum, ac juris in bello observantiam, adeò, ut, si quæ in bello silent leges, nullæ aliæ sint, quàm juris civilis subtilitates concernentes, quarum tetrica & spinosior atque anxia contemplatio, uti loqui amat Zigl. ad Grot. in præfat, in bello exulat, omnibus inibi ex jure Gentium, semotis juris apicibus discussis & pertractatis. Cùm verò non inter infimos bellici juris effectus sit referenda captivitas, ejusve aliquoties in dictis LL. militaribus mentio fiat, ut in Reut. B. art. 94. 95. Fuß-Knecht B. art. 62. idcircò non abs re fore putavi, si loco dissertationis inauguralis quædam de jure hodierno circa captivos conscriberem, cum præprimis nemo, quatenus mihi equidem constat, peculiarem de hac materia disquisitionem instituerit. Ducem habui, Magnificum D. KULPIS, Almæ hujus Universitatis Antecessorem grevissimum, h.t. Decanum maximè spectabilem, Patronum ac Præceptorum meum ætatem collendum, in Collegio

Digitized by Google

gio suo Grot. ad lib. III. cap. VII. junct. c. XIV. cui, ut in cæteris, ita & in hoc plurima debeo.

Materiam commendare superfluum duco, sufficiat mihi dixisse, apud Christianos captivorum redemtionem inter misericordiæ & dilectionis opera ac specimina commendari, ita ut ea de causa etiam sacris Ecclesiarum Thesauris non parcendum, leges statuerint. l. 21. C. de SS. Eccl. Grot. III. XXI. n. 23. ubi Lactantium, suum & Ecclesiæ factum, quod vasa Ecclesiæ etiam initiata confregerint, ut captivi redimerentur, defendentem: allegat.

Cæterùm Lector cordate, si non omnia ex voto & spe inveneris tractata, ingenii imbecillitati & temporis angustiæ qua premor, tribuas, perpendo in arduis etiam conatum esse laudandum. Interim vale & mihi fave.

Digitized by Google

DISSERTATIONIS INAUGURALIS
De
CAPTIVIS IN BELLO,
CAP. I.
EXHIBENS GENERALIORA CIRCA HANC MATERIAM, UBI DE CONSTITUTIONE & ORIGINE CAPTIVITATIS.

§. 1. Propositum.
2. Termini explicantur.
3. Quis dicatur nobis captivus.
4. Origo captivitatis.
5. Effectus captivitatis de jure Gent. veteri & novo.
6. Quando & cur servitus desierit.

§. I.

ANimus est de captivis in bello, quædam consignare, & loco dissertationis inauguralis solenni Eruditorum examini subjicere: in cujus Thematis tractatione ita versabor, ut post ea, quæ juris gentium sunt, præcipuè ostendam, quid obtineat hodie in *Imperio nostro Rom. Germanico*, per Leges publicas & Comitiales Ordinationes, nominatim der Röm. Käyserl. Majest. und des Heil. Reichs Reuter Bestallung zu Speyer 1570. auffgerichtet/ item Käyser Maximiliani II. articul auff die Teutschen Knechte. Non omissa tamen aliarum gentium circa hanc materiam, legum convenientia.

§. 2. Quamvis verò opus non sit, in terminorum explicatione nimium desudare, ne tamen illotis, quod ajunt, manibus, rem aggrediar, & aliquid omisisse videar, paucissimis in eorum natales inquirendum duco: Est igitur Captivus à capio; à quo etiam

Digitized by Google

etiam descendit deinceps, qui antiquis dicebatur proximè quisque captus. Becmann *de origin. latin. lingv. verb. capis.* Circa vocabulum Bellum variant Lexicographi, J. C. Scaliger. *lib. 3. Poet. c. 90.* bellum dicit, quasi *minimè bellum* alii aliunde derivant, nobis *Grotii* opinio arridet, esse sc. hanc vocem ex veteri *duellum*, ut duonus quod fuerat, factum est bonus. Quam proponit in opere *suo de J. B. ac P. 1. n. 2. conf.* Becmann. *de origin. lingv. latin. voce Bellum.*

§. 3. Quod attinet rem ipsam, *captivus* nobis, ut cæteras hujus vocis significationes separemus, est *persona hostilis, ab hoste, in bello seu occasione belli, capta*, Gallis dicta, *Prisonnier de guerre.* Germanis ein Kriegs-Gefangener. Medii ævi JCtis dicebatur *Prisonerius.* Guido Papæ *decis. Gratianop. 113. n. 1. & 2.* Qui enim extra bellum capiuntur huc plane non spectant, quod ut eo clarius patescat, notandum, Bellum nobis cum Grotio *l. 1. n. 2.* esse, *statum per vim certantium, qua tales sunt*, quæ ultima verba, cum in respectu & in ordine ad alios homines intelligi debeant, innuunt tertii, cum quibus nobis bellum nullum est, milites aut subditos à nobis, licet cum alio in statu belli simus, non posse capi. Addidi autem, *occasione belli*, ad elidendam nimis strictam belli acceptionem, ac si nempe ii tantum pro captivis habendi, qui in prælio aut armis resistendo, capiuntur, eô ipso enim quo bellum à summa potestate alteri indicitur, omnibus ejus subditis simul indictũ censetur, ita ut ad unum omnes in statu belli ponantur, licet quoad effectus differentia facienda inter certas personas, de quo infr. quod formulæ in indictione belli usitatæ satis ostendunt, conf. Grot. III. *n. 7. & 8.*

Bris-

Brisson. *de formul. lib. IV. p.341.* de More hodierno. *Diar. Europ. Part. 24. append. p. 283.* in indictione belli Regis Angliæ contra fœderatos Belgas, ibi: Wieder die General Staaden der vereinigten Niederlande und alle ihre Unterthanen und Inwohner. It. in clasico Christianissimi Regis in eosdem fœderatos uniti Belgii Ordines. *l.c. & alibi passim.*

§. 4. Mos autem capiendi non nudius tertius ortus est, sed primis temporibus originem suam debet, quin ad tempora Nimrodi adscendere me posse, affirmare non erubesco, ex Genes. siquidem *cap. X. v. 9. & 10. it.* Jerem. *cap. 16. v. 16* satis apparet, eum homines cepisse & suæ subjecisse potestati, id quod confirmant Comment. *in dd. ll.* quæ consuetudo dein ortis bellis in dies crevit, ut videre est ex pluribus S.S. locis conf. Genes. *14. v. 12. & 16.* Num. *21. v. 1.* non solum, sed & historia profana, ubi imprimis Romana, exactissima omnium, laudanda. Et certe non absque ratione hoc inter gentes fuit introductum, cum enim inter nos cognationem quandam natura constituerit. *l. 3. ff. de J. & J.* & naturali inclinationi videatur contrariari, hostes devictos & inermes trucidare, dimittere tamen ob rationes politicas non conducat, inventum hoc est remedium quo capti servorum loco servarentur, §. *3. Inst. de jure pers.* ut ex inde commodum victores perciperent, dum capti servi eorum facti omnia ipsis acquirebant. §. *1. Inst. de his qui sui vel al. jur.* hinc Grot. III. VII. *n.* 5. ait, hæc omnia jure gentium introducta esse, ut tot commodis deliniti captores libenter abstinerent à summo illo rigore, quo captos & statim & post moram interficere poterant, modo persvadendi desumto,

ab

Digitized by Google

ab eo quod utilius, cui mutuus addi potest metus, & ejus retorsionis. *conf. Feltman. Resp. milit. IX. n. 28.*

§. 5. Effectus hujus captivitatis jure Gentium veteri erat, ut capti servi fierent, (naturâ n. seu citra factum hominis servi nulli sunt *Grot. III. VII. num. 1.*) *l. 4. ff. de J. & J. l. 4. §. 1. & 2. 3. l. 5. §. 1. ff. de statu hom. §. 2. Inst. de J. N. G. & C. §. 2. 3. Inst. de jure pers. l. 239. §. 1. de V. S.* Non solum ij qui se dedunt aut servitutem promittunt, sed omnes bello solenni publico capti, imò & posteri eorum nati post captivitatem, *l. 5. §. 1. ff. de statu hom.* Adeò ut Dominis jus vitæ & necis in servos competeret, nihil non in ipsos liceret, *vid. §. 1. Instit. de his qui sui* quod confirmat *Cajus in l. 1. ff. eod.* inquiens: *apud omnes peraque gentes animadvertere possumus Dominis in servos vitæ necisque potestatem fuisse.* Quanquam apud multos populos summum illud vitæ necisque jus in servos usurpatum non fuisse testetur *Bodin. lib. 1. de Rep. c. 5. Grot. III. 14. n. 3.* tandem Jure Romano etiam restringi cepit *v. §. 2. Inst. de his qui sui.* interim tamen reliqui juris gentium effectus permanebant, ut acquisitio per servum, & omnium ejus bonorum corporalium ac incorporalium, solitis juribus personalibus exceptis. *Grot. III. VII. n. 4.* quæ scilicet ex singulari personæ qualitate fluunt ac proinde inalienabilia sunt. Jure vero Gentium novo seu Christiano res longè aliter se habet, hodie enim capti in bello publicò servi amplius non fiunt, neque acquisitionem personæ omnia bona sequuntur. *Grot. III. XXI. num. 28.* Sed custodiuntur & quasi pignoris nexu detinentur donec liberentur. *Philipp. in usu gr. 1. Eccl. 37. num. 2.*

Digitized by Google

ibique alleg. ubi de consvetudine generali testatur. *Stamm. de servit. pers. lib. 1. c. 2. n. 4. & c. 3. n. 4.* qui viginti & amplius variarum gentium allatis scriptoribus idem probat. Quibus autem modis liberatio fiat infra dicemus *c. 4. seq.* nisi quod servitus adhuc inter Christianos & Turcas aliosque Barbaros non solum obtineat, sed & durissima sit, ut ad hos qui ita capti sunt, omnia ea quæ de servis olim constituta sunt, pertineant, *Alb. Gentil. de Jur. B. ac P. III. c. IX. vid. R. I. de An. 1526. 1527. R. I.* Zu Speyer *de An. 1542.* §. So aber *2. in med.* & §. Und wiewohl nun *II. ibi* und in tyrannische viehische Dienstbarkeiten führen lassen müssen. R. A. Zu Augsp. *d. An. 1566.* §. Wiewohl sich 63. Hinc fit ut illius bonis qui à Turcis, & infidelibus captus est, secundum jura vetera; interim donec apud eos naturaliter vivunt Curator detur, plura habet *Stamm. lib. 1. tit. 2. n. 2. seq.* & *ex eo* Philip. *1. Eccl. 32.* dissent: Covarruv. *in c. peccatum 6. de R. I. in 6to. part. 2. Relect. 2. n. 6.* eumque secutus *Alvar. Valasc. tom. 1. consult. 30. n. 8. & 9.* quoniam ex mente eorum nunquam justum bellum ex parte infidelium sed semper latrocinium. *vid. Ludw. de ult. vol. cap. 2. part. 1. pag. 34.*

§. 6. Quo tempore servitus desierit, adeò exactè definiri nequit, 500. ann. post Chr. nat. adhuc in usu non solum sed & duram admodum fuisse testis est *Christophor. Lehmann. Chron. Spirens. tit. 2. c. 20.* & *Æmil. lit. 2. sub* Carol. M. Und ungefehr vom Jahr 500. nach des HErrn Christi Geburt/hat sich die schwere und unchristliche Dienstbarkeit/von einer Zeit zur andern ie länger ie weiter ausgebreitet. Ante trecentos annos desiisse in Belgio, docet *Christin. vol. 4. decis. Belg. 80. n. 2.* Bodin. *de Rep. lib. 1. c. 3.* Textor. *Synops. Jur. Gent. c. XVIII. n. 41.*

Hoc

Hoc verissimum est, increscente Religione Christianâ servitutem duriorem paulatim exulare, & mitiorem sententiam homines ire cœpisse, quæ & ratio, si non omnimoda, potissima tamen, mihi videtur fuisse abrogatæ servitutis, quanquam mutuum metum utpote causam suasoriam penitus excludere non audeam; cæteræ rationes ut Grot. *III. VII. n.9. cum quo facit* Husan. *de propriis homin. cap. 1. num. 34. seq.* & Leonini *lib. 2. Emend. & opin. cap. 7. num. 10.* nihil faciunt, quis enim adeò in S.S. hospes cui non constet ex 1. Corinth. *7. vers. 20.* 1. Petr. *2. vers. 18.* 1. Timoth. *6. vers. 1.* servitutem cum Religione Christiana non pugnare, & quis adeo ineptus ut statuat bella inter Christianos non nisi civiles dissensiones esse. An vero è re Reipublicæ sit servitutis sublatio necne, inter se disceptant authores; cujus decisio cum hujus loci non sit, remitto Lectorem ad Pufend. *lib. VI. cap. III. §. 1. de J. N. & Gent.* Bodin. *de Rep. lib. 1. cap. 5.* Hobbes. *de Cive cap. IX. §. 9.* Husan. *de propr. homin.* Joh. Euchar. Erhard. *de Oper. Rust. conclus. V. lit. a.* Introducere eam propriâ sed intempestivâ autoritate voluit Paulus III. Pontifex Romanus, prout videre est ex Bulla communicationis contra Heinricum VIII. Angliæ Regem ubi inter alia hæc: *Contra lui & i suoi fideli de perseguit argli, concedendo in predo li statti, e le robbe, e in servitu le personne di tutti loro:* Gegen ihm (den gedachten König) und die ihm Treu seyn würden / umb dieselben zu verfolgen / denen dafür zum Raub gebende / gedachter Herrschafften und Güter / und ihrer aller Personen zu Sclaven. *vid. Pietro Soave Polano, nella Historia del Concil di Trento. lib. 1. in fin. del Anno 1538.*

Cap. II.

DE OBJECTO SEU PERSONIS CAPTIVITATIS BELLICÆ, EJUSQVE MODUS.

§. I.

VIdimus hactenus generaliora quædam ad nostram materiam spectantia nunc progrediendum nobis erit ad objectum seu personas captivitatis bellicæ, ubi primo occurrit quæstio, *quisnam capere possit*, & generaliter respondemus non solum milites lectos & auctoratos, sed omnes omnino subditos ejus, cui ab altero bellum indictum est, posse capere, si enim omnes in statu belli ponuntur, ad omnes etiam belli effectus pertinebunt, *conf. quæ supra cap. I.* §. *3.* dicta, cum in hostem quilibet miles sit, excipiuntur tamen hic infantes, pueri arma nondum tractare scientes morbo sontico laborantes, captivi, verbo naturâ & vi prohibiti. Miles contra prohibitionem Ducis excurrens capit quidem & captum suum facit, *arg.* §. *12. Inst. de R. D.* cum prohibitio conditionem capti non mutet, interim tamen à Duce ob neglectum mandatum puniri potest, Fuß-Knecht Best. *art. XXI.* Es soll auch keiner aus dem Lager auff Beute ziehen / ohne Wissen und Willen seines Hauptmanns / bey Leibes-Straffe. adde Holländis. Kriegs-R. *art. XXII.*

§. 2. Capi autem de summo juris gentium rigore pos-

possunt omnes, ita ut nemo excipiatur, quod patet ex iis quæ de indictione belli dicta sunt, nam si infantes & fœminæ interfici possunt, Grot. *III. IV. n. 9.* multo magis etiam capi, ex temperamento tamen æquitatis resultant considerationes aliæ & moratiores gentes receperunt, ut quidam excipiantur. I. *Ob ætatem* ut sunt: (1) infantes seu pueri 12. ann. minores, inermes enim & imbecilles sunt neminique damnum inferre possunt, hinc in *ordinatione* Equestri *art. 70.* Käys. Ferdinandi III. Articuls-Brieff *art. LX. ibi* auch keine unmündige Kinder / Käyser Maximilian. Articuls-Brieff *art. 14.* Fürstlicher Würtenberg. Articuls-Brieff *art. XI.* non solum prohibetur eorum læsio sed & injungitur defensio, sondern derselben sich enthalten / schonen / auch schützen und schirmen bey Leibes-Straffe. *jung. jus milit. Danicum art. 40.* quibus accedunt conventiones particulares ubi semper fuere excepti, sic Bello Hispano-Belgico inter Archiducem Austriæ & Fœderatos Belgas conventum ne caperentur, verba conventionis huc facientia sunt, Weil man aus der Erfahrung hat befunden / daß viele Soldaten / an statt / daß sie ihren Feind solten suchen / sich unterstanden / den Krieg gegen das schwache Geschlecht zu wenden / nehmlich wieder Weibs-Bilder und kleine Kinder / ꝛc. Als haben sie sich verglichen / daß hinführo keine Kinder männlichen Geschlechts von zwölff Jahren und drunter sollen mögen gefangen / oder auff Löß-Geld und Unkosten gestellet werden / da sie gleich von iemand wären gefangen Ratio additur: Weil es eine Sache ist / so sehr strebet wieder alle gute Kriegs-Ordnungen. add. Conventio Ducis Luxemburgici cum ejusdem Belgii

Digitized by Google

uniti Fœderatis ordinibus An.1673. facta *art. XI.* Knaben unter 12. Jahren sollen keine Ranzion geben. Digni enim quibus semper parcatur pueri, quosque ætas excuset, Senec. *lib. 3. cap. 24. de ira.* Nec armis utendum adversus eam ætatem cui etiam captis urbibus parcitur. Grot. III. XI. *n. 9.* (2) Senes & decrepiti quorum vires defecerunt, æque enim infirma horum ac puerorum est ætas & jus sæpe par. *vid. l. 122. ff. de legat. 1.* quo & collimant leges nostræ militares Reutt. B. *art. 70.* Ferdinandi III. Articuls-Br. *art. 60.* verlebte alte Leuthe. Fürstl. Würtenb. Articuls-Br. *art. XI.* jus mil Dan. *art. 40.* huc spectat Papini de senibus pronunciatum ap. Grot. III. XI. *num. 9.*

Nullis violabilis armis
Turba senes.

§. 3. *Ratione sexus.* II. excipiuntur fœminæ, fœmina enim hostis nomen non capit, sexus hic rudis insciusque ferri, unde non incongrue Alexander ap. Curtium: *Cum captivis & fœminis bellum gerere non soleo: Armatus sit oportet quem oderim,* citante Grot. III. XI. *n. 9.* id quod non solum observavit Augustissimus LL. militarium Author Maximil. III. in Reutt B. *art. 7. ibi* oder Weibs-Bilder/ Ferdin. III. Articuls Br. *art. 60.* Fußk. Best. *art. 14.* sed & alii populi tum LL. suis castrensibus *v. jus mil.* Dan. *art. 40. it.* Fürstl. Würtenb. Articuls-Br. *art. XI.* tum in Conventionibus desuper initis *v.* Feltm. *Resp. milit. IX. n. 76.* ibi daß hinführo keine Weiber von was Alter/ Qualität oder Condition dieselben mögen seyn/ sollen mögen gefangen werden. Junge Cartel inter Colonienses Monasterienses que & Belgas Fœderatos An.1672, n. 4. Wie auch ingleichen alle Frau-

ens-

Digitized by Google

ens-Personen. Simile quid convenit inter Ducem Luxemburgicum & eosdem Belgii uniti Fœderatos ordines die 26. Maij An. 1673. n. 11. *ap.* Feltmann. *n. 80. & 82.* quod præprimis procedit in puerperis dd. II. An Mulieres in Castris ferendæ *v.* R. B. *art. 43.* Fußkn. B. *art.* 68. ubi distingvitur inter meretrices seu suspectas mulieres, & non suspectas seu honestas & legitimas Uxores. Illæ ferendæ nullatenus sunt in bene constitutis castris, & videtur ratio legis desumpta ex antiquis Germanorum Legibus, sic in Friderici I. Imp. LL. Castrensibus apud Radevicum *lib. 1. cap. 26.* sancitur: *Nemo aliquam Mulierem habeat in hospitio, qui vero habere præsumserit, auferetur omne suum Harnasch, & Mulieri nasus abscindetur. Conf.* Rudolphi II. *LL. Castr. ap.* Thuan. *lib. 114. p. 608. concord.* LL. Milit. Belg. *art. IV. ibique* Petr. Papp. *in not.* Turcæ omnes suas rationes ad militiam referentes fœminas studiose castris arcent. Quid de Hermaphroditis? Sub distinctione utrum magis in fœminino an masculino incalescat sexu rem expediri posse puto. *l. 10. ff. de statu hom.* *Ratione Officii seu Privilegii* III. excipiuntur Personæ Ecclesiasticæ ut Pastores, Monachi, nam ut hi ab armis abstinerent mos ab antiquo fuit gentium omnium, atque ideo vicissim vi in illos temperabatur Grot. III. XI. *n. 10.* Alb. Gent. *lib. 2. cap. 22. pag. 427.* (contrarius tamen hodie obtinet mos apud quosdam. *Vid.* Coll. Grot. Magnif Dn. Kulpis *ad lib. III. cap. XI. num. 6. lit. o.*) regulariter ipsis vetitum esse militare docet *c. 4. 5. & 6. qu. 8. XXIII. Conf.* Burger. *Cent. 1. Observ. mil. XIX.* eximunt eas Reuter B. *art. 70. ibi* Priester / Prediger / Fußkn. Best. *art. 14.* Fürstl. Würtenb. Articuls-Br. *art. XI.*

Prie-

Priester/Kirchen-Diener/ jus mil. *Dan. art. 40.* Priester oder andere Geistliche præjudicii novissimi belli Gallo Belgici & superioris Hispano-Belgici habentur ap. Feltm. *Resp. mil. IX. n. 71.* quanquam nuper die 14. Sept. 1672. pactis inter Colonienses monasteriensesque factis, jussi sint redimi pretio signiferis constituto tunc temporis 20. imperial. Feltm. *d. l. n. 8. p. 172. c. f.* oder Feld-Prediger einen Cornette gleich. de Sacerdotibus militaribus von Feld-Predigern *vid. Coll.* Grot. *d. l.* Studiosi, merito enim his qui studiis literarum honestis & humano generi utilibus, operam navant parcendum est. Grot. III. XI. *num. 10. conf. elegantem textum auth. Habita C. ne filius pro Patre. ib. quis enim eorum non misereatur.* Hinc privilegia ipsis concessa in Academia Parisiensi & Aurelianensi *v.* Feltm. *d. l. num. 68.* Tenor ejus hic est? *Enfin que par tout le royaume de France, il ne peut ny doit estre pris prisonnier, nymis à aucune rancon au sujet de quelque guerre que ce soit civile ou étrangere, quand même il seroit sujet du Prince ou Seugneur ennemy,* præjudicium habet Jean Baquet *p. 1. du droit d'aubeine cap. 13. num. 3.* contrarium tamen ab ipsis gallis admissum exemplum recenset Feltman. *d. l. num. 74.* unde non adeo displicet ejusdem opinio, desuper speciale Privilegium seu conventionem inter partes desiderantis IV. *Ratione utilitatis* publicæ, excipiuntur quandoque Mercatores, agricolæ, opifices & artifices, quorum questus pacem amat non bellum, hi enim si ferrum tractant non faciunt ut noceant, sed ut prosint. *Conf. cap. ult. X. de Treuga & Pace. Sic. V. ob securitatem publicam* jure gentium tributam immunes sunt Legati, feciales, caduceatores, Tym-

pa-

Digitized by Google

panistæ, Tubicines, Tympanotrybæ qui ad redimendos captivos mittuntur, aliàs enim & in conflictu capi omnino possunt, vide pacta inter Coloniens. Monasteriensesque & Fœder. Belg. ap. Feltm. *num. 10.* ubi Tambour. 3. Trompeter / Paucker 5. Rthlr. solvere jussus, sic eximuntur nonnunquam satellites, Leib-Garden / Diener en livrè. v. Feltm. *d. l.* sed hæc omnia ex speciali dependent conventione.

§. 4. Retro mihi nunc legenda vestigia & eripienda pene omnia quæ hactenus largitus videri possum nec tamen largitus sum, ut in simili loquitur Grot. III. *n. 1.* quæ enim dicta sunt procedunt saltem (1) nisi hostes antea similequid in nostros admiserint, *conf.* Zuchæum *jur. fec. part. 2. qu. 28.* (2) nisi aliter inter partes fuerit conventum, conventio siquidem legem dat huic negotio. (3) Nisi personæ hæ nobis consilio vel ope noceant, unde (4) Non procedit in pueris si pubertati proximi, & malitia suppleat ætatem vel quomodolibet prosint contra hostes, suis. Alb. Gent. *l. 2. c. 21. p. 426.* (5) In senibus si consilio polleant eoque nobis noceant, aut armis conentur, vel alio modo injurii sint, sæpe enim consilio pollet, cui vim natura negavit & plus quandoque valet umbra senis quam ensis juvenis, Alb. Gent. *d. l.* Hinc in legibus castrensibus semper additur die auff keiner Wehr gefunden *dd. ll.* (6) Si fœminæ virum induant, h. e. contra communem sexum agant virorum munia, cujus rei exempla recenset. Alb. Gent. *pag. 412.* item si ad fornicationem nostros seduxerint, aut lue aliqua contagiosa venerea Exercitum inficiant. (7) Non procedit si personæ Ecclesiasticæ arma tractent, quod contigisse testatur non solum Burger. 1.

obs. mil. 19. Jnmassen bey bißherigen Kriegen sich offtesmahls zugetragen/ daß die Geistliche bey denen Belagerungen zugleich Gegenwehr thun helffen/ ꝛc. Sed & quotidiana experientia, quis enim nescit nuperã obsidione Viennensi Clericos non tantum precibus sed armis dimicasse: Quibus casibus autem Clericis fas sit bellare docet Burger *d.l.*(8) idem obtinebit in studiosis, quos & recte capi posse puto si spectatum in castra veniunt; cum rei se immisceant ad se non pertinenti. (9) Si Mercatores & cæteri, hostes mediatè vel immediatè adjuvent, vendendo vel advehendo. (10) Si absque salvo conductu hinc inde cursitent à nobis ad hostes & contra, facilè enim eo hosti aliquid detegitur, unde in pactis quoque prospici solet. *v.* Feltm. *n* 76. *ibi.* Welches doch also zu verstehen / daß keine Weiber oder Kinder/mögen gehen oder kommen von der einen Seiten zur andern/ ohne daß sie mit genugsamen Passport versehen. Hinc quæsitum fuit Anno 1678. inter Svecos & Danos. An illorum milites qui salvum conductum habebant ab his capi potuerint? species facti hæc erat. Rex Daniæ, in gratiam Electoris Brandenburgici, qui capto Stralsundio, istud procurandum susceperat, Militi Svecico dato diplomate adeoque publicâ tesserâ fide securam liberamq; potestatem commeandi concesserat: Factum autem est, ut naves ferè omnes ad Bornholmiam Insulam naufragium facerent, ita, ut mille ducenti circiter perirent, cæteri vero quotquot eorum evasere, & in manus incolarum Bornholmensium inciderunt, retenti ac pro captivis habiti fuerint. Res multis argumentis hinc inde disputabatur, Svecis militem suum sibi restitui postulantibus, cum

pro

pro captivis ob concessum salvum conductum haberi nequeat; Danis econtra eos recte captos asserentibus, cum non petitâ veniâ in terram hostilem ingressi sint, commeandi facultate solum in Mari concessâ, justus metus adfuerit ob multitudinem eorum, denique quia vitam ipsis servassent: Prolixe omnia tractantur in Diar. Europ. *part. XL. append. à pag. 65. usque 128. & 154. usque 171.* quo Lectorem remitto, cum instituti ratio non patitur plura adducere. (II) Si Legati exploratores agant, aut fidem fallant. Hinc Dux interposita fide ad Colloquium invitatus, si durante eo nova & diversa his quæ voce pertulerat hostilia consilia comperiantur, rectè capi potest; illico enim in statum hostilem se reponit, & fidem frangenti fides servanda non est. Adde Grot. II. *18. n. 4.*

§. 5. Modi nunc captivos faciendi occurrunt, qui ad duo summa genera referri posse videntur, aut enim vi capiuntur, aut dedunt se hostes, prius quod spectat, fit illud vel in præliis, vel excursionibus, vel expugnationibus urbium, quando hostis armis se defendens ab altero eo adigitur, ut victoris potestatem evadere nequeat, unde Romanis ejusmodi captivi dicuntur *Mancipia*, ab eo, quod ab hostibus manu capiantur. §. *3. Inst. de jure perf.* & semper fieri solet in singulos, hicque modus genuinus est, virisque fortibus quam maximè conveniens, hinc inter Ducis laudes refertur, si propriâ manu aliquos ceperint, wann sie mit eigener Hand Gefangene gemacht. Sic Henr. IV. Galliæ Rex, à de scriptore vitæ ejus, hoc nomine laudatur his verbis: *Il enfonca les premiers rangs des Ennemis, fit des prisonniers de sa main, & en vint jusqu' a colleter un nomme Chasteau-Regnard*

gnard Cornette d'une Compagnie des Gens-darmes, luy di sant, Renstoy Philiſtin.

§. 6. Deditio tanquam alter modus, etſi & hic non ſit absque vi, magis tamen eſt ut ad voluntarium ratione ejus qui capitur referatur, cum enim intelligat & conſentiat eligendo potius captivitatem, quam mortem, voluntariè omninò agit, tum ratione finis, tum ratione principii interni; non obſtante quod ratione principii extranei urgentis & objecti in ſe conſiderati, quod voluntas alias ſibi relicta extra iſtas circumſtantias non appeteret, in voluntaria dici poſſit. Dedunt autem ſe vel ſingulæ perſonæ vel totæ etiam cohortes, ut in conflictu arma projiciendo, in obſidione munimenti, idque vel additis conditionibus, vel purè, quæ ultima hodiè dici ſolet, ſich auf Gnad und Ungnad/ auf Diſcretion ergeben/ quo caſu victus nihil non patiendum habet, ſi jus gentium & belli externum reſpicimus, ita ut nihil non ei eripi poſſit, etiam vita: Victoris tamen eſt, ne quem occidat, niſi ſuo facinore meritum, ad clementiam ſiquidem propendere ſemper honeſtum, Grot. III. XX. *n. 49.* plura addere ſuperſedeo, cum Magni OBRECHTI Diſſertatio, *Hoſtis Deditius* Commentarii invicem ſuſtineat quo me refero.

CAP. III.
DE MODIS LIBERANDI.

§. 1.

PErſpectis modis quibus captivi fiunt, conſequens eſt, ut quoque examinemus, quomodo liberentur, or-

Digitized by Google

ordo tamen inquirit, ut prius videamus, quibus acquirantur, & quomodo habendi sint in captivitate. Acquiruntur autem de Jure Gent. singulis capientibus, extra personas eximiæ dignitatis, in has enim Reipublicæ, aut ejus capiti jus dant, plerarumque gentium mores. Grot. III. VII. *n. 9.* Quo & Leges nostræ castrenses tendunt, distingvendo inter Duces superiores & cæteros milites; illos summæ Potestati bellum gerenti adscribentes. Hos verò captoribus relinquentes. Sic enim R. B. *art. 94.* Wann sich auch begebe / daß mit Hülffe des Allmächtigen der Feinde Feld-Obrister oder Feld-Hauptleuthe / durch die Reuter gefangen würden / sollen dieselben Personen zu uns oder zu unsern Obristen oder desjenigen Händen / der des Befehl haben würde / gegen stattlicher und billicher Verehrung gestellet werden. *it. art. seq. 95.* Wo aber ausser dergleichen Feld-Obristen und 2c. andere Personen gefangen würden / da mag ein ieder / der dieselbigen nieder wirfft / und bekommet / schätzen / und Kriegs-Gebrauch nach / darmit handeln: *add.* Maxim. Ar. Br. *62. art.* Ferdin. III. Ar. Br. *art. 67.* Jus Mil. Danicum, *art. 124.* Svevicum *art. 88.* Brand. *art. 70.* Holland. *art. 66.* Idem observari in Anglia, Hispania, & Gallia, docet Boër. *dec.* 177. Conceduntur itaque inferiores singulis personis, qui eos ceperunt, quod tamen non ita accipiendum, ac si eos pro lubitu clam servare, vel dimittere possent (tenentur enim omnes duci indicari, R. B. *art. 95. &* *ll. alleg.* multum siquidem interest ex eis de statu exercitûs hostilis cognoscere (sed ut lytrum, quod solvere captivi tenentur, sibi habeant, variant verò & hîc leges militares, apud Svecos debent capti Regi aut belli Duci

Digitized by Google

intra 36. horas. (*conf.* Jus Mil. Brand. *art. 69.*) offerri, qui si captos suis vult retinere servitiis, honorarium capienti solvit. Jus Mil. Svec. *art. 88.* Apud Hollandos hæc exhibitio fieri debet adhuc ante vesperam imò quam primum poterit. Jus Mil. Holl. *art. 60. & 61.* ibi. Soll alsobald und noch vor dem Abend. Cum quo concord. Dan. *art. 124.* In Ord. Equestri nullum definitur tempus, mox tamen fieri debere, & receptum est & rationi conveniens. Ayala. *lib. 1. de Jure & Offic. Bellic. cap. 5. n. 28. seqq.* Articuls-Brief der Reichs-Völcker/ wie selbiger den 6. Novembr. 1672. auf dem Reichs-Tag zu Regenspurg verglichen worden/ *art. 24.* ibi. Alle vom Feind Gefangene/ sollen der Generalität zu fernerer Verordnung in dero General Stock-Hauß geliefert werden/ rc.

§. 2. Dictum est, quod, si captivus ex superioribus Ducibus, tunc captori honorarium soleat dari, cujus summa in R. V. & F. V. equidem non exprimitur, ad qualitatem tamen & conditionem captivi proportionatum esse debere, innuunt verba: Gegen stattlicher und billicher Verehrung. Quod magis cofirmat Jus Mil. Svec. *d. l.* nach derselben Stand und Condition, eine gebührliche Recompens. Jus Mil. Dan. *art. 124.* Brand. *art. 70.* Jus Hollandicum *art.* 60. restringit, ut sammam 5000. fl. excedere non debeat, quod & in Gallia olim obtinuit, teste Estienne Pasquier *lib. 4. de Recherches de la France cap. 10. adde* Petr. Papp. *ad art. 60.* Jur. Mil. Belg. *ibique* alleg. In direptione urbis, siquis domum ingressus hostem ibi latentem invenerit, sibi acquirit, licet alter jam domum invaserat, dummodo ei, qui primus invasit, non assignata fuerit] tanquam Hospitium suum, & certa

certa pars prædæ, quæ enim neque corpore neque oculis comprehenduntur, animo acquiri nequeunt, & qui fundum possidet, Thesaurum quem in fundo positum nescit, nequaquam possidet. *l. 8.* C. *de* A. *vel* A. P. Zouchæus *de jur. fec. p. 2. qu. 16. sect. 8.* Alb. Gent. *2. cap. 16.* Grot. III. *XXI. n. 28.* Captivus in castris aut locis Præsidio munitis absque consensu Ducis vel præfecti obambulans acquiritur primo occupanti, & alter, cujus antea fuerat, jus suum amittit, nisi jam traditus fuerit præfecto rerum capitalium, hoc enim casu hic punitur alterique tenetur. Articuls-Brieff der Reichs-Völcker. *art. 74.* ibi: Da auch ein Gefangener gefunden würde/ der durch das Lager oder den Ort / da die Besatzung ist / ohne des Generalen oder Befehlhabers Erlaubnüß spatziren gehet / soll der / welchem er zuständig gewesen/ ihne verliehren/ und der Gefangene dem zu Theil werden / der ihn am ersten wieder angegriffen hat. *jung.* Jus Mil. Dan. *art. 124. c. f.* Belgic. *art. 62.*

§. 3. Supra diximus, victori de summo juris gent. rigore quævis in captivos licere, nam: *Lex nulla capto parcit, aut pœnam impedit.* Æquitatem tamen svadere ut leniter cum iisdem agatur, siquidem: *quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.* Unde non solum hincinde legibus militaribus præscribitur, ne occidantur Art. Br. der Reichs-Völck. *de art.* Jus Mil. Dan. *art. 124.* Sed & conveniri plerumque solet inter partes, quomodo captivi habendi, tum in ipso actu captivitatis tum postea, accuratâ semper servatâ personarum earumque qualitatum differentia, sic si Princeps vel alius ex superiorum Ducum numero aut nobilis capitur, gladius ipsi auferendus non est *v.* Hojer. *ad*

art.

Digitized by Google

art.70. Jur. M. Br. *p. 437.* (Quamvis aliàs cauti militis sit ante omnia armis victum privare, aut ad minimum sibi ita prospicere, ne nimis serò experiatur hosti devicto non esse fidendum.) Neque in custodia vel carcere talis detinendus, sed locus spaciosus & Palatium concedi debet. Burger. *Cent. 3. Obs. Mil. 19.* Quod præprimis procedit, si fidem suam de non fugiendo interposuerit. Circa vestes tenendum, eas hodie captivis relinqui etiam inferioribus, prout convenisse videmus nuper inter Colonienses Monasterienses-que & Fœderatos uniti Belgii ordines, die 27. September 1672. Den Gefangenen soll das Unter-Kleid/Hut/ Strümpff und Schuh gelassen werden/ Feltm. *num. 80.* adde pacta inter Gallos & Belgas *ap. eund. num. 82.* §. 4. Equi tamen, si victi generosior est, plerumque solent permutari. In ipsa captivitate duriter non sunt habendi, sed pro qualitate officii, tum ratione victus, tum custodiæ tractandi, quo de itidem inter se subinde partes paciscuntur, & cujus impensæ una cum lytro solvi à captivo debent. Feltm. *n. 76. pag. 159. num. 78.* Verzeichnüß der Speiß-Kosten. *num. 86.* §. *6.* die gefangene Officiers sollen ehrlich nach Proportion ihrer Charge, Tractamenten und Gage; die Soldaten aber nach ihrem täglichen Tractament unterhalten/ und die Unkosten zugleich neben der Rantzion bezahlt werden. Quod si curam captivorum agentes modum præscriptum excedant, captivi summam excedentem solvere non tenentur, nisi sint ex officialibus & id petierint. Feltm. *n. 78. n. 82.* §. *15.*

§. 4. Ad modos liberandi progredimur quorum alii sunt ex conventione utriusque partis, alii

alii sine ea, ad hos pertinet, fuga & recuperatio armata manu, inter illos verò referri debet permutatio die Auswechslung & Redemtio per lytrum, die Rantzionirung der Gefangenen / hi enim modi usitatissimi sunt. Grot. III. *c. XIV. n. 9.* de singulis breviter, & quidem primo, quod spectat fugam, quæsitum fuit: an in bello justo captus fugere rectè possit? de jure civili si nobis sermo, nullum super est dubium, ob *l. 26. ff. de captiv.* ibi: *nihil interest, quomodo captivus reversus est, utrum dimissus, an vi, vel fallaciâ potestatem hostium evaserit:* de jure Gent. Grot. III. VII. *n. 6. &* III. *14. n. 7.* negat, cum quo contra Feldenum facit Graswinckel. v. Bœckl. Diss. Mil. *capt. p. m. 157.* Hodie puto distingvendum esse, an victor pactus fuerit cum victo de non discedendo, an vero non, si illud, Grotii sententia vera ste, hoc vero casu fugere posse puto, cum videatur victor jus suum pro derelicto habuisse non custodiendo aut fidem sibi non stipulando. *conf.* Bœckl. *d. l. p. 150.* interponitur vero fides vel mediante juramento, vel nuda promissione auff Cavalliers Parole, quæ promissio, etsi vim juramenti non habeat, unde eam violans non perjurus sed perfidus dicitur. Lauterb. *tr. Synopt. de jurejur.* §. *1. num. 26.* servanda tamen est, *arg. l. 1. pr. it. l. 5. ff. de pact.* Ayala *lib. 1. c. 5. num. 26. & cap. 6. p. 1.* Recuperatio armatâ manu fit, quando captivi antequam vel in castra hostium perducuntur vel excursionibus vel expugnatione urbis quâ detinentur, armis & virtute bellica liberantur, ubi statim omnes jure postliminii libertati pristinæ restituuntur. *l. 12. C. de postlim. revers.* Hojer. *ad art. 71.* jur. mil. Brand. *pag. 439.* etiamsi promiserint

D se

Digitized by Google

se non velle fugere aut, Lytrum stipulati fuerint.

§. 5. Permutatio ex conventione oriens succedit, die Auswechslung / ubi illa deliberatio tenet, quosnam cum quibus permutare fas sit? generalis regula est, ne ad permutationem veniatur, donec aliqua æqualitas, cujus diligentes sunt ratiocinatores, qui bellum tractant, videatur offerri, etsi enim ordinariè æquale, cingulum merentes inter se permutari soleant, conf. pacta inter Colon. Monast. & Belg. ap. Feltm. *n. 80.* §. *5.* alle Officier und Gemeine / von gleicher Qualität sollen gegen einander ausgewechselt werden. adde Hojer. *ad* jus M.Br. *art. 70. pag. 434. num. 1.* Ein Obrister gegen dem andern / illud tamen non semper procedit, quid si enim apud nos Tribunus sit captivus, qui consilio & audacia Duci mereatur comparari, multa nostris damna dedit aut daturus creditur, certè hic cum alio Tribuno non statim est permutandus, nam *inter artifices longa differentia est & ingenii & naturæ & institutionis l. 31. ff. de solut.* & ad utilitatem quam captus hosti præstat respiciendum in bello quam maxime, hinc sæpe fit ut Tribunus dimittatur pro ejus vicario daß ein Obrister gegen einem Obrist-Lieutenant loßkommet. Præjudicium hab. Feltm. *n. 31.* Inter gregarios tamen milites, apud nos nulla observatur differentia, sed pro singulis singuli dimittuntur, cum non sint artifices, sed horum instrumenta, quorum efficacia æqualis habetur, secundum *l. 13. C. de contrah. & commut. stipul.* Feltm *n. 32.* quid inter Romanorum Tyrones & veteranos obtinuerit quodammodo indigitat Bœckl. *mil. capt. p. 166.* Si inæqualitas inter utrinque captos

ma-

magna fuerit, uni opponuntur plures, usque dum proportio eveniat, sic factum in bello Hispano-Belgico, ubi cum Mendoza omnes Belgæ capti non solum permutati, sed ille insuper 23000. fl. lytri loco solvere & pro 70000. fl. fidejussores dare coactus est. Magn. Dn. Kulp. Coll. Grot. *p.161. lit. c.* Hojer. *d.l.*

§. 6. In quæstione: An dimissus ita, ut pro ipso alter redderetur, liber sit, nec teneatur reverti ad hostes, si alter interim moriatur aut ex causis sonticis & urgentibus à Duce dimitti non possit? arffirmandum est prius, tum propter favorem libertatis, tum quia, quoties per eum, cujus interest conditionem impleri, non stat, quo minus impleatur perinde habet ac si impleta fuisset. *l.39. ff. de Solut.* Tum quia factum tertii liberaliter promissum satis impletur, si nihil omissum sit ex parte promittentis, sed quod in onerosis promissis obligetur ad id quod tantundem valet. Alb. Gent. *lib.2.c.15.* Grot. III. XX. §. *30.* Hojer. *d. art. 70. p. 435.* qui de praxi testatur his verbis: Ich antworte aus praxi, daß solcher Gestalt er/propter favorem libertatis sich wieder gefänglich einzustellen nicht könne angehalten werden/ sondern er ist schuldig ein æquivalent entweder an Geld oder an Gefangenen zu præstiren. Dummodo probet se ad implendam conditionem nihil omisisse omnemque abfuisse dolum & culpam. Alber. Gent. *d. l. junge* Burger. *cent. 1. obs.33.* Si vero jam liberatus vel in loco captivitatis vel in itinere antequam ad suos perveniat, moriatur, nihil promissor præstat, sicut enim in Emtionis contractu periculum rei venditæ statim atque de pretio convenerit ad emptorem pertinet *l.8. pr. ff. de pericul. & commod. rei vend.* tametsi ea res nondum emtori tradita sit,

Digitized by Google

ita etiam hic, modo omnis abfuerit mora. Alb. Gent. *2. c. 15. p. 330.*

CAP. IV.

DE

REDEMTIONE PER LYTRUM.

§. I.

REdemptio fit per pretium quod Græcis dicitur λύτρον, Belgis *Ranzoen*, gallis *Rancon*, Italis *Riscatto* medii ævi JCtis *Ranso*, seu *finantia:* Boër *dec. 178. n. 3.* Guido Papæ *dec. 113.* & vulgo *Ranxon.* Philipp. Eccl. *37. n. 3.* vernacula nostra exprimitur Rantzion & est pretium quo captivi redimuntur, unde etiam liberationis pretium dicitur vid. Speidel. spec. hist. polit. voce *Ranzion.* Feltm. *n. 40.* Ejus æstimatio secundum juris gentium extensionem est in arbitrio victoris. Grot. III. VII. *n. 9.* Alb. Gent. II. *15. p. 332.* & extendi potest ad omnia bona captivi, aut tantum, quantum cognati ejus pro liberatione soluturi præsumuntur, licet enim hodiè jus gentium servitutem prætermittat, omnia tamen hostes licere dictat. Grot. *d. l. n. 5.* id quod pluribus probat Feltm. *n. 43.* arg. eorum quibus in jure nostro dicuntur de debitore qui ad evitandos carceres bonis cedere tenetur. *l. 6. ff. de ceff. bon.* Mev. *Theatr. Concurs. credit. c. 1. Th. 35.* Facere huc videntur verba *art. 95.* R. B. mag ein ieder dieselben schätzen und Kriegs-Gebrauch nach darmit handeln.

§. 2. Sed

§. 2. Sed æquitas in ut pluribus ita & hic vult, ut moderatè fiat, quibus autem terminis circumscribatur non conveniunt, desumi potest regula à talionis jure, nam alterius bellantium cum par sit fortuna, id expectandum, quod ipsi in victos statuissent. Pufend. *lib. 1. Elem. univers. Jurpr. def. 12.* §. *44. ibiq. cit.* Diodor. Sicul. & nemo duriter tractatum censet hostem, in quem sua Exempla statuuntur: *arg. t. t. quod quisque jur. in alt.* dein videndum quid facere possint, ne excorientur, & omnibus vitæ adminiculis privati mortem in solatium optent, commiseratio potius habenda captivis, utpote personis miserabilibus. *c. noli. qu. 1. XXIII.* unde Stamm. *lib. 1. cap. 3. n. 15. & 16. de servit. pers.* ex Alciato tradit ultra trientem bonorum captivo non esse extorquendum. Mariana *lib. 27. de reb. Hispan.* Lytrum annui stipendii quartam partē facit: ap. Græcos auri libra erat, quantum reditus annui bonorum omnium captivi valent, aliquando solvi debuisse testis est. Alb. Gent. *2. 15. p. 334. adde* Cortræum *de jure Milit. lib. 2. c. 25.* Sic vituperatus Palatinus, qui à Würtembergico aliisque sic exegit quantum potuit, referente Alb. Gent. *d. l.* ubi Alexandri M. verba ex Curtio *l. 5. Mercatorem scilicet se non esse sed Regem*, adducit. Leonin. *lib. 2. Emend. cap. 7. num. 11.* Ex moratiorum gentium consuetudine salarium menstruum constitutum videmus. Jus M. Dan. *art. 124.* ibi. Ein Monath Besoldung/ oder so kein Qvartier bewilliget / eine billiche Verehrung. add. Boër *dec. Burdegal. 178. num. 3. & 4.* Besold. *Thes. pract. voce* Rantzion. Verbo tota res ex pactis & conventionibus partium dependet, quæ olim *Quartier* appellari solebant, sicut ea vox adhuc

Digitized by Google

huc in J. M. Dan. hinc inde extat *art. 124.* hodie vocabulo novo superiori bello tricennali orto Philip. Eccl. *37. n. 12.* dicitur *Cartel* Exempla quomodo A. 1645. inter Imperatorem & Sueciæ Reg. convenerit per singulàs militum classes refert Hojer. *ad art. 70. J. M. Brand.* cujus pacti LL. receptæ etiam fuere 1657. Sveco-Danico Bello. Noviores pactiones extant ap. Feltm. Resp. Mil. IX. *n. 76. seqq.* ubi etiam novissimo bello inter Colon. Monast & Belgas Ao. 1672. & inter Gallos eosdem Belgas initæ referuntur; ex quibus omnibus apparet Gregarios milites de quorum lytro specialiter vix conveniri solet, semper solvere jussos esse salarium menstruum, quale sit, videre est ex LL. nostris militaribus quæ tum de temporis putatione R. B. *art. 7.* F. B. *art. 10.* tum de quanto stipendii R. A. zu Augsp. An. 1500. *art. 63.* R. A. zu Augsp. An. 1510. *art. 4.* R. A. zu Nürnb. Anno 1522. §. *7.* item de accessoriis R. B. *art. 15. art. 16.* de fraudibus præveniendis in solvendo stipendio. F. B. *art. 49.* R. B. *art. 17. adde* Lundorp. Act. *publ. tom. IV. p. 1038. seqq.* admodum sollicite decernerunt, ubi imprimis attendendum quatenus ægrotis & captis procedat. R. B. *art. 33. ibi* da einige oder mehr erkrancken. x. Ferdin. III. Art. Br. *art. 68.* J. M. Dan. *art. 107. seq.* Maxim. II. F. Br. *art. 63. conf. l. pen. ff. de re milit. l. 1. Cod. eod.* Si super salarii quantitate lis oriatur sententiæ ejus stari solet sub quo captivus meruit, Feltm. *n. 76. p. 158. & n. 82.* §. *13. p. 177.* Voluntarius miles (de quibus *conf.* Cortræum *de jure mil. lib. 1. cap. 18.*) quoniam fidem obligatam habet, unde stat, igitur & eodem jure liberatione æstimabitur, Bœckl. *mil. capt. post. pr.*

§. 3. No-

Digitized by Google

§. 3. Notandum hoc loco venit (1.) Lytro convento non licere militi id augere, neque contractum rescindere eo quod captus intelligatur locupletior quam credebatur Grot. III. XXI. *n.27.* hocque servari in praxi testatur Hojer. *ad art. 70.* J. M. Br. Gvid. Papæ *dec. 113.* Burg. *cent. 1. obs.30.* nam juregentium nemo cogitur supplere quod minus æquo pretio in contractu promisit, si dolus non intercesserit, aut causam contractui bonæ fidei dederit. Leonin. 2. Emend. 7. *n.12.* & in bello etiam pacta sunt servanda: Alb. Gent. *2.c.15.* (2.) jus in captivum, ab eo, qui captivum tenet, in alterum transcribi posse. Grot. III. *21. n. 23.* nam & incorporalia alienari possunt. Facit Ferd. III. Art.Br. *art. 70.* Maxim. II. *art. 65.* J. M. Brand. *art. 71.* Svec. *art.89.* Belg. *art.64.* R. B. *art. 84.* argumento sumto à contrario *conf.* Feltm. *n.82.* §. *7. ibi* Und soll man mit dem gesetzten Rantzion / als wann es bahr Geld wäre / handeln mögen. (3.) Ad redemptionis pretium prodesse, rem à captivo ita celatam, ut in manus victoris non pervenerit, non enim alia captori acquiruntur bona quam quæ specialiter apprehenderit. *v. supr. cap. 3.* §. 2. *adde* Grot. *d.l.n. 28.* & de praxi testantem. Burger. *cent. 1. obs.31.* derjenige / welcher einen Gefangnen bekommt / hat sich deren von ihm verborgenen Geldter nicht anzumassen / und kan der Gefangene selbige zu seiner Rantzion ungehindert gebrauchen. Pufend. *lib. 8. c. 7. n. 14. de* J.N. & G. Alb. Gent. *p. 337.* (4.) pretium conventum & ante mortem non solutum ab hærede deberi, si in libertate mortuus sit promissor. Grot. *d. l. n. 29.* Burg. *1. obs. 32.* adde distinctionem: an pure an vero conditionaliter facta sit promissio ap. Hojer. ad

d.art.

Digitized by Google

d. art, 70. quæ tamen cum priori coincidit, actionem autem hoc nomine, wegen des Loeß-Geldes dari, probat Philippi Eccl. *37. lib. 1. n. 13.* (5.) non omnes lytrum solvere, qui autem excipiantur intelligi poteſt ex iis, quæ *c. 2.* §. *2. & 3.* dicta ſunt, quibus adde cadavera in conflictu vel captivitate etiam demortuorum. Bœcl. *mil. capt. p. 155.* Feltm. *p. 173. n. 10.* Hojer. *p. 438. n. 6.* Colleg. Grot. *p. 162.*

§. 4. Pacta ſeu conventiones ſuper Redemptionis pretio conficere an ſit penes Duces? non convenit inter Eruditos: affirmantes adducunt *l. 5. ff. de pact.* negantes dicunt, illam tantum intelligendam de pactis ad tempus durantibus, ut induciis ad ſepeliendos mortuos, ſecus verò eſſe in his quæ toto bello durare debent, cum præprimis hic verſetur ſummæ poteſtatis Bellum gerentis præjudicium. Feltm. Reſp. Mich. *n.* 6. aut ſpeciale Mandatum, aut ratihabitionem Principis requirit. Quod videmus obſervatum in pactis inter Colonienſ. Monaſt. & Batavos. Gallos & eôsd. Belgas. Feltm. *n. 80. & 82.*

§. 5. An Lytrum quod milites ſolverunt poſſint à Duce repetere? quæſitum eſt: Negant. Heig. *p. 2. qu. 32. num. 5.* Ærod. *rer. jud. lib. X. tit. 2. cap. 1. Cur. enim* (ſunt verba Burg. 1. obſ. 34.) *qui vitam pretio ad dicunt, captivitatis damna poſtulent reſarciri! & quis demum in hoſtem fortitudinis documentum aliquod inſigne ſtatuet, ubi & ſalvum ſe fore & pretio liberandum ſperabit!* add. *arg. l. 26.* §. *6. ff. Mandati.* Facit quod Dominus non teneatur ſervo reſarcire damnum in ſervitio acceptum. Carpz. Jur. *for. p. 2. conſt. 51. d. 14.* Sed hæc de jure ſtricto; æquitas

vero

vero ſvadet, ut milites in conflictu vel excurſione capti, liberentur ex communi ærario militari, quod obſervari de conſvetudine, teſtatur ipſe Burg. *d. l.* Feltm. *n. 41.* & Heig. *d. l.* Unde vero lytrum deſumendum, an ex collecta; vid. Bœclm. *mil. capt. p. 156.* quid obtineat ſi pars hæreditatis pro redimendis captivis relicta, an valeat, & intra quod tempus peti poſſit. v. Cortræum. *lib. 2. c. 25.* & *l. 23. in fin. C. de SS. Eccl.* An Dominus captus ejusque Conſiliarii & Officiales per collectam redimendi, & quando? Burg. *3. Obſ. XVIII.* De Magiſtro Equitum von dem General-Feld-Marſchall/ proſpectum fuit nuper in Inſtructione Imp. & Ordinum de Anno 1672. his verbis. Solte fürs zehende der Herr Reichs-Feld-Marſchall/ ſo GOtt gnädiglich verhüten wolle/ vom Feind gefangen werden/ ſo wird das Reich in ſolchen Fall wegen der Rantzion thun/ was die Kriegs-Raiſon erfordert. Si Dominus feudi captus, & nec ex ejusdem bonis nec aliunde λύτρον ſolvi poteſt, Vaſallus tenetur redimere. Bœcl. *d. l. p. 152.* Struv. S. J. F. *cap. XI. aph. 5. n. 14.* quæ contributio loco ſervitiorum æſtimanda. *arg. II. feud. 42. §. item ſi delator.* Filius à Patre redemtus non tenetur lytrum conferre. *l. 17. C. de Poſtlim. ibique* Br. Carpz. *pag. 3. c. 11. def. 25. num. 7.* Barry *de ſucceſſ. lib. 14. tit. 4. n. 21.*

§. 6. *Supra cap. 3. §. 3. in f.* dictum eſt, unà cum lytro ſolvi deberi impenſas in victum & quæ ratione cuſtodiæ debentur, was den Provoſen gehört/ nunc addendum eſt, lytrum ſolvi deberi monetà validà in loco contractus niſi aliter conventum. vid. Feltm. *n. 76. p. 160.* alle Löſe-Gelder. *n. 82.* § *16.* & ſoluto lytro captivos amplius non detinendos eſſe, ſed

Digitized by Google

ſtatim veniam recedendi impetrare, tempus tamen quoque ex ſpeciali conventione dependet, ultra quod ſi detineantur, tenentur detentores ſumptus & impenſas ferre. *vide* Feltm. *n.76.p.158.& p.160.* §. Alle Hauptleuthe/ ꝛc. in fin. bey Straff/ daß der ſo ſie aufhält / ſolle die nach der Zeit verurſachte Unkoſten zu tragen haben. Quod ſi captivus intra menſem non redimatur apud partem adverſam merere poteſt. Hojer. *d. l.* Felm. *n. 80.* §. *7.* Und dafern. ſi v. ante hoc tempus id fecerit, Deſertoris inſtar habetur. ib. So ſoll er als ein Deſerteur getractirt werden. *junge* Burg. Cent. *1. Obſ.35.* An Præfectus cujus auſpiciis excurſio facta, vel qui militi equum commodavit, de præda & lytro captivorum partem capiat. *v.* Feltm. *n.36. ſeq.* Zouch. *p.2. ſect. 8. qu. 17.* qui aff. An pretio ſoluto dimiſſus, iterum captus denuo teneatur ſolvere lytrum. Alb. Gent. *2. c. 15.* Zouch. *d. l. qu. 18.* hodie captivos certum ad locum ſolent comitari, de quo convenit.

§. 7. Favor in captivos milites nunquam manifeſtior, quam quoties bellum initis conditionibus finitur, ſolennem in legibus pacis locum occupante captivorum ex utraque parte dimiſſione. Utrum, vero pro captivis redimendis, Urbes, Munimenta jura cedi tradique; an pace intempeſtivâ, an demum innocentis civis deditione liberandi ſint? parum faciles ſunt deliberationes, adeat qui pleniorem de his deſiderat cognitionem Bœckl. *diſ. mil. capt. pag. 181. in f. ſeqq. & Diſſ. de Domin. Emin.* neque enim ratio inſtituti neq; tempus patitur ut me hic diffundam. Inter modos liberandi referenda quoque venit dimiſſio ſub cautione aut promiſſione eaque vel juratoria vel

nu-

Digitized by Google

nuda, auf Cavaliers-Parole de qua *supr. c. 3. §. v. 4.* Stamm. *1. cap. 3. num. 14.* & tali modo dimissi interim omnia recte agunt, Feltm *num. 65* promittunt autem, vel se alterum de quo conventum liberaturos, (quo casu, si alter mortuus aut à Duce militiæ ob urgentes causas dimitti denegatus fuerit, quid obtineat, dictum *cap. 3. § 6.*) vel redemtionis pretium comparaturos, quod si fieri nequeat tenentur in captivitatem redire. Hojer. *d. l.* ibi gestalt Kriegs-Raison nach das wiederkommen für eine Tugend / das aussenbleiben aber für eine Verrätherey geachtet wird. Nonnunquam ante dimissionem tenentur promittere se abstinere velle armis aliquot tempus contra dimittentes, & desuper solent literæ reversales confici, quas si exactè servare supersedeant, citantur & emanentes, aut alias sufficienter se excusantes infames declarantur, imo nomina eorum locis publicis inhonestis affiguntur. Hojer. *d. l.* ubi de praxi, und zu wellen ihre Nahmen öffentlich an Galgen geschlagen.

Cap. V.

De CAUSIS LIBERATIONEM IMPEDIENTIBUS.

§. 1. Privatus redimens jus pignoris habet in redempto.
2. Causæ liber. impedi. Milit. disciplina. obsidio. multitudo.
§. 3. Delicta militum,
4. Conclusio.

§. 1.

CONsideratis modis liberationis, restat tandem, ut paucis videamus quæ causæ eam impediant, quæve personæ dimitti non soleant, sciendum

dum autem prius, tertium quemvis captivos posse redimere, favorabilis namque causa eorum est, unde Bœcl. *d. l. p. 142. seq. & p. 150.* inquit, ***non invidetur interim hæc gloria privatis, si velint civibus quibusdam suis liberatis vel humanitatis officium usurpare vel nomen sibi comparare aut benevolentiam colligere:*** Minus tamen speciosam esse liberationem, addit, quando ejusdem civitatis civis suo ære redemit civem, non quidem servum redemptoris futurum, sed tamen plenæ libertati non restituendum, nisi pretium suo persolverit redemptori, aut certum ad tempus serviverit, quod etiam legibus civilibus firmatum est. *l. 15. ff. de captiv. l. ult. Cod. eod. l. 20. §. 1. ff. qui testam. fac. poss.* Brunnem. *ad l. 17. C. de postlim.* ne favor redemptionis, consideratione damni imminueretur, hominesque ad eam humanitatem segniores fierent, si repetitio pretii nulla esset. *l. 2. Cod. de postlim.* Cortr. *de Jure Mil. 2. c. 25.* Et hodie etiam redemptus alienâ pecuniâ tunc demum Statum suum recipit, cum pretium conventum solverit, vel ei aliquo alio judicio remissum fuerit, alias nexu pignoris redemptori obligatus manet. Phil. Ecl. *37. num. 6. &* 8. Nec ante potest militare quam se luat: *l. 8. ff. de Re Milit.* Es ist keiner/ welcher seine Rantzion noch nicht erleget/ Herren Dienste zu verrichten / berechtiget. Burger. *1. Obs. 36.* Liberatori contra Ducem Militis actione negotiorum Gestor. aut detentione tributâ: Conf. Feltm. *n. 77. p. 162.* Cortr. *lib. 2. cap. 24.*

§. 2. Causæ liberationem impedientes sunt variæ quandoque enim militaris disciplina & Statutum Civitatis redemptionem captivorum prohibet, quod ipsi

ipſi captivorum Legati Romanæ Civitatis fatentur: Liv. *lib. 22. cap. 59.* & ex eo Bœcl. *d. l. pag. 160. ſeq.* & nihil eſſe quo magis diſciplina militaris confirmari poſſit, quam exemplum adverſus indignos, nemo dubitavit: *Quæ enim ſpes in milite reſidua eſt, ſi nihil potius fuerit quam capi? Quintil. declam. 339.* quandoque multitudo captivorum liberationem difficilem reddit, dum apud eos, qui detinent, tum apud redempturos, abſurdum enim, niſi pace factâ; dimitti bonos & multos milites, ut his ipſis corporibus bellum denuo adverſus dimittentes inſtrui poſſit, quod præprimis obtinet in obſidione, quâ durante nemo captivorum dimittitur, vid. præjudicia ap. Feltm. *n.* 72. item, ſi captus ſingulari arte bellicâ inſtructus, nemo ſiquidem cogitur hoſtibus arma quibus juguletur ſuppeditare.

§. 3. Redimi porro non facile ſolent propter negligentiam ſeu Ducis mandatum inſuper habitum capti, Bœcl. *p. 164.* his accenſeri quoque debent, qui in fugâ præmaturâ aut ordinibus ſeu ſtationibus deſertis capti ſunt, capitale ſiquidem eſt loco deceſſiſſe aut ſtationem deſeruiſſe fugâ R. B. *art. 63.* F. B. *art.* 22. J. Mil. Svec. *Tit. XI. num. 51.* & ultimo non dimittuntur transfugæ, proditores, capitis damnati, banniti, ſi recpti fuerint, ſed meritas luunt pœnas, unde in pactionibus etiam ſuper lytro excludi ſolent. *vid.* Feltm. *num. 77.* §. *11.* Iſt auch verglichen / daß Krafft dieſes kein Verräther / Uberläuffer / mit Urtheil verdammte / ꝛc. Quæ differentia ſit inter Emanſores, Deſertores, & Transfugas docet Stallburgerus *injur. mil. Germ. p. 24.*

 §. 4. Et

Digitized by Google

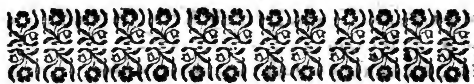
§. 4 Et hæc ſunt, Lector Benevole, quæ mihi circa captivos conſignare licuit, lubentiſſime autem fateor in multis & concinniorem ordinem & accuratiorem deſiderari poſſe enodationem, ſed perpendas, non omnia omnibus data, & neque temporis tam arcte conſtricti, neque aliquot dierum opus eſſe, opus omnibus ſuis partibus abſolutum perficere. Dabitur DEO dante aliquando occaſio, plura, & propriâ forte experientiâ roborata, exhibendi. Jam concludo, pro conceſſa ope ſit.

SOLI DEO GLORIA.

Ad

Digitized by Google

Ad

Nobilissimum atque Clarissimum

DN. THANNERUM,

Auditorem hactenus suum, assiduum, & Amicum Optimum, Inauguraliter nunc Disputantem.

MUltis Te donis Natura benigna beavit,
Perfecitque magis Musa labore suo.
Prosperitate pari, quos inde mereris Honores
Egregios addat, qui regit hosce, DEUS.

Votum
Joh. Georgii Kulpis, Inst. Imp. & Jur. P.P.
Ord. h. t. Collegii Jur. Decani.

DEbita Captivis tradis, THANNERE perite,
Quæque in eos alios reddere jura decet.
Egregiæ specimen doctrinæ juris & æqui,
Nomina familiæ qua decorata tuæ.

Gratulatio
Frid. Schragii, D. Pand. & Jur.
Can. Prof. Ord.

DUm qui captivi fiant, ostendis Amice,
Hostes Justitiæ vincere jure doces.
Sicut victorem quondam laus maxima mansit
Sic Tibi promeritis inde paratur honos.

F.
J. F. Harnnsberger/ J.U. Ddus.

Mar-

Digitized by Google

MArtis opus captos agere eſt; ſervare futuram
In libertatem, pacis & artis opus.
Hoc Tu cum doctè tradas, me judice, fructu
Te belli & pacis par meliore frui.

Gradulabundus apposuit

J. R. Mader.

IN bello captos animus & carcere ſolvis
Captivi Studiis dant decus omne tuis
Scilicet hunc pietas retulit pro munere quæſtum
Fortunæ poſſis ut ſupereſſe tuæ.

Votum

E. C. Belleri.

SI Tibi verborum nunc ornamenta placerent,
Solverer in laudes, ſuavis Amica, tuas.
Sed ſatis ingenium Captivi Jure redempti
Commendant, votis hinc nihil addo meis.

E. F. Eckher.

CAptivos Juris finem eſſe laborum;
Indicium certum eſt, omnia capta Tibi.
Non eſt cur dubites, quin commoda multa ſequantur,
Ecce Tibi ſummus laude paratus honos!

VALENTINUS Findeiſen.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EM.

Digitized by Google